

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

14 Extrauagantes sint leges generales, & vbique seruari debeant.
Extrauaga[n]tes fauore fidei licet vni p[er]sona vel loco diriga[n]tur, ab
o[mn]ib seruari debe[n]t. Lex an sit generalis ex ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

De auctoritate extrauag. disputatio. 151

Hinc colliges eas extrauagantes & qualibet alia rescripta, quae Romae in bibliotheca Vaticana in Regestis Pontificum Summorum asseruantur, magnam habere & inuiolabilem auctoritatem, tametsi non adsint pondera plura, cum in his Regestis nihil describat, & non sit prius multa diligentia examinatum & praesumtum, summaque auctoritate, & veritatis sinceritate munitum, & per publicas personas, iuxta Romanae Curiae styli & consuetudinem consignatum & obfirmatum seu subscriptum, unde ab scripturis ceteris in his Regestis omnis incertitudo procul abest. Atque hoc ipsum est obtineri in scripturis desumptis ex Archivio Inquisitionis Romanae, ut hinc et colligas, extrauagantes & rescripta inde sumpta inuiolabilem & certam habere auctoritatem.

Denique extrauagantium & rescriptorum pontificiorum firma etiam probatur auctoritas & fides, quae tunc manu alienius notarij publici, & sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munita sunt, quod generaliter hodie obtinet in omnibus rescriptis pontificijs extra curiam missis, per clausulam eiusdem rescriptis insertam, per quam id non obscure cauetur: ita enim praestatur tanta fides ipsi rescriptorum exemplaribus seu transumptis, ac praestaretur originalibus ipsis rescriptis.

Sed occurrit hoc loco difficultas mihi necessario diluenda, quae iuris ignaros posset in hac causa perturbare, an sequentes extrauagantes ubique obseruari debeant? videbitur enim alicui nec vbiq; nec ab omnibus Inquisitoribus aut iudicibus esse obseruandas.

Primum, quia certis quibusdam Inquisitoribus destinantur, veluti fratribus ordinis Praedicatorum: Rursus non vbiq; degentibus, sed in Lombardia, Marchia Taruina, aut alibi in locis quibusdam singularibus constitutis. Cum igitur rescripta haec localia videantur, non debent omnes generaliter ligare. cap. 1. & c. 2. de const. lib. 6. l. vlt. ff. de iurisd. om. iud.

Iam de natura legis vniuersalis, & generalis esse videtur, ut sit perpetua & durabilis, ut docet Archidia. in c. donatum. r. q. 7. & Nicolaus de Mili. verbo lex. §. facit textus in l. edita. C. de edendo. ibi; perpetui edict. extrauagantes vero non sunt tales cum extinguantur & moriantur suo conditore mortuo, ut videtur velle Ioannes Andr. in c. nemo potest. de reg. iur. lib. 6. & Cosma Guimier in glossa pragmaticae sanctionis, cap. Et quia. §. ipsas omnes. verbo, regulas.

Postremo, quia ut lex vniuersaliter liget & obliget, principem id expresse caueri oportet per notata in l. nec Dorotheu. C. de decurio. lib. 10. facit textus in c. 1. de constit. hoc autem deesse videtur in nostris extrauagantibus.

Ceterum his minime refutantibus, certum est extrauagantes vbiq; seruandas esse. Primum, quia haereticam prauitatem aduersus quam sunt condite, & fauor fidei, quem respiciunt, & iudices q

A eis ubi debent, ubi q; eodem iure censentur: ius ergo quod circa haec versatur, vbiq; valebit, cum eadem vbiq; sit ratio. l. a Titio. ff. de verb. obli. l. illud. ff. ad leg. Aquil. cum similibus.

Rursus ex persona statuentis metimur legem esse generalem aut specialem. c. vult. de const. lib. 6. at summus Pontifex habet generalem iurisdictionem super haereticam prauitatem, & fidei negotia: sit ergo, ut leges extrauagantes ab eodem conditae generaliter vbiq; locum habeant, atque haec sententia vera est, quam probant ut praecitati, tum in primis adducta per Lud. Gomez in proemio reg. cancel. quaest. 2.

Atque ex his & aliis nonnullis in Directorio Inquisitorum par. 3. super q. 109. §. praeter non arbitror traditis resellebam in hac editioe sententiam Francisci Bursati consil. 43. incipien. ob crimine haereticis. nu. 52. li. 1. dicitur. constitutiones Innocentij iiii. & Clementis iiii. Romanorum Pontificum disponentes de bonis haereticorum confiscatis, in Italia solum esse obseruandas: quoniam ad terras Italiae fuerunt directae & transmissae: hoc enim tamquam improbabile prorsus censeo reiiciendum.

Neg; obstant quae contrariae sententiae probare videbantur. Primum enim non refert, solis sepe fratribus ordinis Praedicatorum mitti: hoc enim ideo fit, quia initio constituta Inquisitionis delegata, hi in primis cum Episcopis & Fratribus Minoribus iudicium in haereticos exercebant: & summi Pontifices his loquentes, omnibus inquisitoribus loquantur, nam eodem modo Imperatores, quorum sanctiones et leges in Codice Iustiniano numerantur, leges suas quaedam Eutropio, Iulias Palladio, aliis aliis vbiq; praefectis praesidibus nancupant, ut in praefixis legum titulis licet intueri: at nemo dicit perinde eas leges particulares esse, immo sunt necessarium praecitas has personas exprimere ut per eas leges conditae vbiq; obseruari iuberentur.

Iam non obstat, ad certa loca destinati, quia cum sepe contingat summi Pontificis ab Inquisitoribus vnius ciuitatis, vel prouinciae rogari, legem ferre, legislator illis ea legem destinat: at non est eius metus, ut velit in eo solo loco eam legem valere, sed generaliter vbiq; eadem est ratio: nam licet hoc argumentum procedat in inferioribus iudicibus, qui limitatam habent iurisdictionem, quorum placita neminem ligant extra territorium. l. vlt. ff. de iurisd. om. iud. at non est ita in principe supremam iurisdictionem habente, qui quaeuis faciat actum concernentem certum locum aut personam, nihilominus ille actus non facit legem particularem, sed vniuersalem. l. vult. C. de legib. vbi sententia principis in certa causa lata, vniuersale tamen ius facit, & omnes ligat. quod ipsum operatur principis epistola certae alicui personae directa. l. 1. vers. per epistolam. ff. de const. princip. cum similibus. tradit Ioannes a Platona, in l. neq;. C. de decurio. lib. 10. declaratq; pulchre Iason in l. 1. nu. 24. ff. de feriis.

Extrauagans a notario subscripta, & sigillo personae ecclesiasticae in dignitate constitutae munita, fidem facit.

14 An extrauagantes sint leges generales.

Et hanc sententiam, quam hoc loco explicamus, nominetim & expresse profitetur Bartholomæus Spineus tract. de strigibus cap. 3. vult. pater etiã ex supradictis. ubi vere tenet, quod quamuis extrauagantes editæ aduersus striges siue lamias, (quas ille eo loco refert) dirigantur ad Inquisitores Alemaniam, nihilominus tamen non minus se extendunt ad alios Inquisitores, quã Decretales in corpore juris ordinata, quantum multæ ad singulares personas diriguntur: & tamen quod per tales iubetur, aut prohibetur, seu quomodolibet ordinatur, pro lege ab omnibus obseruatur, cap. si Romanorum. 19. dist.

Præterea non obstat tertia obiectio de perpetuitate legis: quoniam fateor equidem extrauagantes quandoq; cum conditore interire, at hoc in multis, & præsertim in nostris extrauagantibus locum non habet, quas perpetuo durare satis abunde docuimus in superioribus cum de earum auctoritate differeremus, neq; Ioan. And. aut præcitati indistinctè asserunt, extrauagantes extinguere per mortem conditoris, sed eas seruandas esse, præsertim viuente earum conditore, & ubi non sunt contrariæ iuri communi, & decretis sacrorum conciliorum. 25. q. 2. c. institutionis. c. r. de constit. notatque Ant. in proc. clem. & Franc. Paulinus super extrauagantes Ioan. 2. 2.

Et tamen si temporales essent, & cum conditore interirent, at non propterea sequeretur, non esse leges generales; quoniam dum viueret conditor generaliter omnes obligarent, neque enim pertinet ad essentiam legis quod sit perpetua, hoc enim in potestate legislatoris positum est, vt copiose docet Geminian. cons. 93. incip. Videtur primo, quod ista reseruatio nihil enim refert ad vniuersitatem legis, quod sit temporalis, cum in hoc voluntas sola conditoris attendatur, vt notatur in c. nobis. de sent. excommunicat. & in clem. 1. de vit. & honest. cle.

Neque sententia Archidiaconi refragatur huic doctrinæ: is enim loquitur secundum id quod sit communiter, nam regulariter quidem leges perpetuæ esse solent, ceterum, vt dixi, extrauagantes nostræ perpetuo viuunt, & loquuntur.

Postremo nihil refert, Principem nõ caue re nominatim, vt extrauagantes generaliter omnes obligent, quoniam communiter leges ita conduntur, ut omnes obligent, & perpetuæ sint, vt paulo antea dicebamus, & nisi contrarium caueat (quod communiter fieri solet) voluisse putandum est. l. si quis donaturus. vbi glossa. ff. de usufru. l. quod si nolit. §. qui assidua. ubi Bald. ff. de ædilit. edict. cum alijs relatis ab Euerardo in loco à solitis.

Non inficior tamen quandoq; solere condi extrauagantem tum in causa hæresis, tũ in alijs, vni soli loco competentem: quia materia de qua ea extrauagans concepta est, in eo

A solo loco forte versatur: ceterum si contingeret similia alibi fieri, tunc ad ea quoque loca extrauagantis dispositio referenda esset.

TERTIA DISPUTATIONIS PARS De vtilitate extrauagantium.

Supere est iam, vt tertium propositæ disputationis caput absolamus, in quo de vtilitate harum extrauagantium breuiter differendum est.

B Quanta sit extrauagantium vtilitas non oportet multis ostendere, cum res ipsa per se id loquatur apertè. Primum. n. ex notitia extrauagantium melius forte quã ex turbidis & molestis quorundam interpretum cõmentationibus intelligitur vniuersa Pontificum rescripta in titulis de hæreticis comprehensa, nam cum extrauagantes copiosius sint concepta, & ex ipsis quædam in eum finem sint condita, vtque alibi erant in iure communi quandoq; paulo obscurius tradita, per ipsas declaratur, & quasi lumine interpretationis illustrentur, consequitur plane ex hoc capite ingens vtilitas, & studijs Inquisitorum, & ceterorum, qui hæreticis extirpandis, aut iudicando, aut consulendo, aut scribendo dante operam, accedit non parua commoditas; nulum est. n. fere decretum in prædictis titulis de hæreticis comprehensum, quod per aliquam extrauagantem nõ declaratur, amplietur, aut vberius distinguitur.

C Rursus non modo præfata decreta cõmodius percipiuntur, verum etiã ex notitia extrauagantium facile possumus euitare errores interpretum qui dum obscurè interpretari conantur, ob ignoratas extrauagantes, aut obscuriora docent, aut manifeste falsa tradunt, aut incerta, & dubia persuadere conantur: quod in tã graui causa nusquã fuerat committendum, neminè hic liber in ius vocare, ne videamur studio reprehendendi moueri, aut cuiusquã famam & honorè ledere, quod procul abest sèperq; absuit a natura nostræ; hoc tũ sit exploratissimũ & certissimũ apud omnes eos, qui tractatus de pœnis hæreticorum, & ordine procedendi contra hæreticos scripserunt, & destituti fuerunt extrauagantium notitia, in insignes quandoq; errores lapsos fuisse, quos facile euitassent, si eis intelligendis diligenter operam (vt oportuit) nauassent.

E Hinc sepe soleo plurimũ commẽdare Nicolæum Eymericum, & Zanchinũ seu Ioannem Calderinum, qui in singulis difficultatibus declarandis maiori ex parte nituntur decretis cõtentis in titulis de hæreticis, & extrauagantiũ in hæreticos edictarum sanctionibus hæc. n. docendi ratio in hoc tribunali ceteris præponderat, idq; se facturũ promissit Zanchinus in præmio tractatus sui de hæreticis, vt maiorem operi auctoritatem conciliaret, id quoq; præstitisse Eymericum ostendit

15
Extrauagantium
multiplex vtilitas.